

КОМУНИКАЦИЈА И ИНТЕГРИСАНА НАСТАВИ

(Презентација припремљена са савјетовање
наставника који имплементирају интегрисани НПП у
трећем разреду)

Октобар, 2010. године

Учење, као активан процес
тражи процјену у ономе што
називамо добрим
наставником

Добар наставник није онај
наставник који може што
боље и разумљивије
пренијети ученицима
одређена знања

Данас је основни задатак доброг наставника да укључи ученике у активности у којима ће сами стицати знање.

У реализацији интегрисаног програма наставник:

- **осмишљава процес учења**
(планирање, припремање),
- **организује процес учења** *(даје задужења ученицима, координира рад...)*
- **води и усмјерава процес учења**
(дискутује, мотивише ученике, усмјерава активности...)
- **процјењује ефикасност учења**

Старе вриједности

- знање – препознавање
- знање – разумијевање

Нове вриједности

- употреба знања
- анализа знања
- синтеза знања
- вредновање знања

Захтјеви ученицима у традиционалној настави:

- Ко?**
- Гдје?**
- Када?**
- Наброј!**
- Понови!**
- Препричај!**

Захтјеви ученицима у савременој настави:

- Искористи у новој ситуацији!
- Уреди по датом критеријуму!
- Планирај начин рада!
- Смисли нову примјену!
- Какав је твој став?
- Зашто тако мислиш, објасни!

КОМУНИКАЦИЈА У НАСТАВИ:

1. ВЕРБАЛНА
2. НЕВЕРБАЛНА

Комуникац. наставник-ученик,
било да се остварује
вербално или писаним путем
осликава односе у наставном
процесу и може помоћи да се
промијене и побољшају
интерперсонални односи

Емоционални значај ријечи је велики. Могу високо да “дигну” ученика, али могу и у моменту да га “сруше”. Свака изговорена ријеч је “окидач” унутрашњих асоцијативних процеса код нашег ученика.

Комуникацију наставника са ученицима треба да чине :

- стимулативна радна клима заснована на узајамном повјерењу и поштовању;
- пажљиво слушање саговорника; пристојно, тактично и пажљиво опхођење;
- разумијавање и уважавање потреба, интереса, страхова и личности ученика

Добре комуникацијске вјештине обухватају:

- познавање карактеристика појединих врста комуникација (начин започињања разговора, вођења, закључивања);
- емоционална стабилност и смисао за хумор (самоконтрола, сталоженост, контрола емоција);
- способност изазивања пожељних реакција других (увјерљивост, ...);

- вјештина постављања питања и слушања, примјена невербалне комуникације, успостављање партнерског односа;
 - самопоштовање и поштовање других, неслагање без оптуживања и наметања властитих ставова;
- вјештина анализирања, разумјевања, дефинисања (закључивања) и рјешавања проблема;
- способност процјењивања.

**Добру методу излагања у нижим
разредима ОШ (а и старијим)
обухватају одређена правила која
чине: јасно, кратко и сликовито
давање упустава,
информација, захтјева и на
чињеницама заснованих
ставова.**

По правилу саопштава се само онолико информација колико је довољно да се схвате одређене идеје, упутства и сл., а **пожељно је да излагања буду прожета хумором, шалама и анегдотама**

Психолошка испитивања су показала да:

- 7% емоционалног значења изразимо ријечима,
- око 38% преносимо коришћењем тона гласа, а
- око 55% емоционалне поруке комуницирамо невербалним знаковима – говором тијела, изразом лица и сл.

Невербална комуникација може бити порука дата покретом руке, очију, лица и тијела. Може бити у функцији праћења, подршке и допуне вербалне комуникације или замјена за вербалну комуникацију.

Ефикасност невербалне комуникације зависи од начина примјене и дозирања. Може и ометати вербалну комуникацију (тикови, претјерана гестикулација...)

Канали невербалне
комуникације:

1. Визуелна комуникација
(контакт очима – ако не постоји
може да значи непристојност,
жељу да се разговор прекине и
сл., предуг може да изазове
тјескобу и сл.

2. Израз лица

Изражава тренутну емоцију.

Основне емоције су:

- срећа,
- туга,
- страх,
- бијес,
- изненађење,
- гађење

3. Говор тијела

Говор тијела се испољава кроз додире, држање тијела, гестове рукама, климање главом, кретање по учионици, близину са учеником и слично

4. Лични простор

Простор у који ученици не смију да приђу. Забрањени простор може бити у учионици, помоћни кабинет, зборница, дио ходника и сл.

5. Лични изглед:

- одјећа и обућа,
- фризура,
- лична хигијена,

Примјери лоше комуникације су:

- наређивање, захтијевање;
- моралисање;
- давање готових савјета;
- осуђивање, критиковање;
- претјерано хваљење, улизивање;
- гађење, исмијавање, срамоћење;
- саслушавање, ислеђивање

Објективни услови успјешне комуникације у савременој настави:

- учионица (изглед распоред клупа, освјетљеност,....)
- бр. ученика у одјељењу, распоред сједења, положај ученика у односу на учитеља

-примјерен однос и међусобно
познавање

ученик-учитељ-родитељ

- међусобно повјерење и
сараднички однос

Интегрисани наставни програм ставља у нову улогу и учитеља и ученике. Учитель је организатор наставе са наглашеном мотивационом улогом, улогом партнера у афективној интеракцији и регулатора социјалних односа у разреду као групи.

-Ученици не уче готова знања већ како да долазе до сазнања.

-Умјесто пасивних слушалаца и прималаца информација које треба упамтити и репродуковати, ученици у савременој настави уче размишљати.

За боље резултате у учењу, а везано за комуникацију, Мајкл Гелб савјетује:

1. У току дана је потребно више пута поновити појмове, податке, дефиниције, тј. кључне тачке наставних садржаја.

2. Презентовање, упућивање, саопштавање и сл. важних порука, информација, дефиниција, података треба да буде вршено на необичан и занимљив начин. (нпр. пропраћено говором тијела, гестикулацијом, помоћ предмета...)

3. Комуникација треба да омогући максимално ангажовање ученика у раду (питања, захтјеви, примједбе, мишљења...)

4. Добра комуникација треба да допринесе ефектном завршавању задатака. Завршетак рада не треба препуштати случају. Завршетак рада треба да буде ефикасан, да остави утисак на ученике.

5. Редовно правити паузе у раду. Ученици, као и одрасли, имају природну динамику ефективног рада. Не би требало прекорачити вријеме ефективног рада без обзира да ли смо све планирано завршили.

Доброј комуникацији, као и
резултатима рада, доприносе
и разноврсна наставна
средстве и помагала.

Примјер посредне комуникације може бити **ЛУТКА**

Дати лутки глас и покрет и дали смо јој душу. Кроз лутку можемо оживјети различите предмете: врећице, рукавице, пластичне флаше, бундеве, новински папир...

Није потребан ни готов луткарски текст. Он се може стварати спонтано чиме се развија дјечије стваралаштво. За лутку је најважнији покрет и она живи у невербалној комуникацији, а вербални израз може да буде само помоћно средство

Примјер у коме можемо без много приче да развијамо добру комуникацију са ученицима који из неког разлога нису расположени.

Лијева рука весело
поздравља тужну десну руку.
Шаље пољубац, маше, њише
се попут вјетра. Не помаже.
Десна тужно уздахне.

Лијева рука почиње весело да
пуцкета препознатљиву
пјесму.

Десна прихваћа.

Заједно весело пуцкетају
веселу пјесму.

Не треба рад са луткама увијек имати главни циљ представу.

Ликовно и естетски дорађена обична пластична флаша (очи, уста, вунена коса) може бити занимљива учитељица која испитује дјецу.

Анимацијом спужве за брисање табле (са очима, устима, носем), може ученик одговарати, чиме се брише страх од усменога испитивања. Креативни луткарски ланац је бескрајан.

Стваралачка слобода је неограничена.

“Оно што је речено, још не значи да је чуо онај коме је упућено – ако је чуо, не значи да је то разумео, што још не значи да га је усвојио – ако га је усвојио, то још не значи да то што је усвојио, може да употрејеби и примјени”
Ивић и други